

TAMPEREEN
YLIOPISTO

Yhteistyö vai kuntaliitos?

Eri polkujen vahvuuksia ja heikkouksia

Seutufoorumi 2011, Tampere 21.9.2011

Arto Haveri, Tay Johtamiskorkeakoulu

<http://www.uta.fi/laitokset/yhdt/henkilokunta/haveri.php>

Rakennetutkimuksia

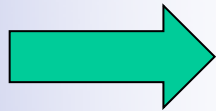
- Metropolien hallintamallien vertailu 2009-2010 (Oslo, Stuttgart, Montreal, Dublin [Helsinki])
- Kainuun hallintokokeilun vaikutukset 2005-2010
- Seutu –hankkeen vaikutukset 2002-2005
- Kuntien välinen yhteistyö kahdeksassa Euroopan maassa 2005-2006
- Vertaileva tutkimus verkostohallinnasta pohjoismaissa 2007-2009
- Tutkimus kuntajaon muutostarpeista tulevaisuudessa 2002-2003
- Muutosprosessit ja johtajuus kuntaliitosten johtamisessa 1999-2000

**Miksi tutkijat eivät osaa antaa yksiselitteisiä
vastauksia kuntamäärää ja rakennetta
koskeviin kysymyksiin?**

- 1) On olemassa tiettyihin tilanteisiin (esim. jonkin palvelun järjestäminen) paremmin ja huonommin sopivia rakenteita, mutta rakenteet määrittävät vain osan toiminnasta ja tuotoksista

Prosessit, johtaminen, toimijoiden sitoutuminen, oikea ajoitus, maantiede, institutionalisoituneet käytännöt yms. tärkeitä

2) Monimutkaisten järjestelmien hallinnon uudistamisessa on kysymys huomion valikoidusta kohdentamisesta

Hallinnon uudistaminen usein vaihtokauppaa erilaisten tavoitteiden välillä

Esimerkiksi millaisia ”himmeleitä” joudutaan tekemään

Kuntayhteistyö - liitos

Yhteistyö itsenäisten toimijoiden vapaaehtoiselta pohjalta toteuttamaa toimintaa, perustuu **verkosto**mekanismiin

Liitos kuntien yhdistämistä yhden **hierarkkisen** päätöksenteon alaisuuteen

Kaupunkiseudun kuntaliitos

Mahdollisuudet

- Seudullinen mandaatti mahdollistaa politiikan tekemisen kaupunkiseudun eikä kuntaintressien näkökulmasta
- Esimerkiksi kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja vastaavat maankäytön asiat
- Voimavarojen kokoaminen tuo todennäköisesti hyötyjä terveydenhuollossa, toisen asteen koulutuksessa
- Edellytyksiä politiikan ammattimaistumiselle

Kaupunkiseudun kuntaliitos

Heikkoudet ja riskit

- Lähidemokratian hiipuminen ja reuna alueiden edustus, tarve luoda ”osallistumis t. demokraiahimmeleitä”
- Pakotettu muutos rikkoo luottamuksen eikä tekemistä koeta merkityksellisenä
- Seudun ”mosaiikin” yhtenäistyminen, toimivia hyviä käytäntöjä menetetään
- Tasapäistämisen kulttuuri, byrokratisoituminen,
- Prosessit eivät muutu ja päällekkäisiä rakenteita ei saada purettua

Kaupunkiseudun yhteistyömalli

- Merkitysten antaminen: tasavertaisten toimijoiden vapaaehtoisuudesta kumpuava toiminta tehokasta niissä asioissa joissa yhteinen intressi kyetään löytämään
- Kaupunkiseudun eri osa-alueet hyvin edustettuna yhteisessä päätöksenteossa, erilaiset tarpeet, tavoitteet ja toimintamallit voidaan hyödyntää
- Itsenäisten kuntien välinen positiivinen kilpailu lisää tehokkuutta
- Rakenteeltaan joustava ja muutosherkkä

Kaupunkiseudun yhteistyömalli

Heikkoutena

- Päätökset vaikeissa asioissa kuntien kompromisseja, säilyttävää päätöksentekoa
- Pahimmillaan monimutkainen järjestelmä jossa kokonaisuuden koordinointi ja kontrollointi vaikeata
- Seututason toiminnan läpinäkyvyys ja vaikutettavuus
- Herkkyys, (veto-oikeus, luottamus)
- Yhteistyön sivukulut (työaika, hitaus)

Oleellista

Ulkoa pakotettu muutos ei toimi

Pystyvätkö toteutuksesta vastuulliset keskeiset toimijat näkemään liitoksen hyödyt haittoja suurempina.

Mitä ongelmaa rakenteella halutaan ratkaista?

On myös liitoksen ja yhteistyön välimuotoja